

DUHOVNO ŽIVLJENJE

87

LA VIDA ESPIRITUAL

Revista Semanal

A VIDA ESPIRITUAL

Revista Semanal

THE SPIRITUAL LIFE

Weekly Review

BUENOS AIRES

27 — IV — 1935

Kakor na prvi hip vidijo naše cenjene čitateljice in čitatelji, smo oblekli današnjo številko Duhovnega življenja v posebne platnice. Samo za enkrat in zato, da jih posebno vidno opozorimo na nekatere misli založništva, uredništva in uprave, ki jih na teh platnicah danes pričujemo, in katere prosimo, naj vsi čitatelji gotovo in do konca prebero.

Duhovno življenje — La Vida Espiritual — je najprej glasilo slovenskega izseljenskega duhovnega življenja v najširšem pomenu besede: vse sijajne lepote duhovnega kraljestva hoče razkazovati slovenskim izseljencem in jim jih kar najbolj preprosto in vaem razumljivo razlagati. V Duhovnem življenju ima mesta vse, kar je lepega, dobrega in resničnega. Posebno tudi želi, da bi se potem njega kar moč verno prelivalo med slovenske izseljence duhovno življenje slovenske domovine.

Nekdo je imenoval naš list prvo in edino slovensko izseljensko ljudsko visoko šolo, za kar si Duhovno življenje resnično tudi prizadeva, ker je temeljita splošna izobrazba malokomu tako potrebna, kakor slovenskemu izseljencu, ubogemu in preprostemu sinu maledga naroda, ki ga je vrglo življenje daleč iz domačih krajev in stoji pred neverjetno težko nalogo, da se uveljavi v širnem, bogatem in posebno danes vsestransko sovražnem tujem svetu. Poleg gotovo važne razumske izobrazbe pa misli Duhovno življenje zlasti tudi na izseljenčevo srce in se mu zdi srčna kultura celo važnejša od razumske.

Tako želi zajeti Duhovno življenje že po svojem značaju kolikor mogoče veliko slovenskih izseljencev v svoj krog, ne samo v Argentini,

marveč po vsem svetu koder smo se razšli. Odtod značilna naslovna vinjeta. In res roma Duhovno življenje že danes v 17 različnih držav in izvzema Avstralije v vse dele sveta, kakor po našem mnenju noben drug slovenski list.

Za izseljene žene smo osnovali poseben ženski vestnik, ki izhaja kot priloga Duhovnega življenja in ga urejuje g. a. V o d o p i v - č e v a iz Rosario, Argentina. Med drugim je prinesel ta vestnik čeprav poljudno pisano, vendar po našem doslej najtemeljitejšo študijo o slovenski izseljeni ženi in vrsto vsega upoštevanja vrednih in deloma povsem novih in praktičnih misli, nasvetov in predlogov v korist slovenskega izseljenega ženstva.

Za tako zapuščeno slovensko izseljensko dečo je osnovalo Duhovno življenje poseben in reden tedenski mladinski oddelek pod imenom Naš mladi rod, ki ga urejuje g d č. učiteljica Krista Hafner iz Jesenic, na Gorenjskem, in ki je nekaj prav svojevrstnega v slovenskem mladinskem slovstvu, in je urejevan zlasti tudi kot priročnik za številne slovenske izseljenske mladinske šolske tečaje, ki so zadnji čas zrasi skoro po vseh večjih slovenskih izseljenskih kolonijah, pa bi z dragimi rednimi šolskimi knjigami ne vedeli kaj početi tudi če bi jih imeli, ker nimajo na razpolago skoro nobenih poklicnih učiteljev.

Naročnike v domovini zanima seveda posebno splošni del, ki obsega tedensko po kakih 20 strani od skupnih 32. Krog odličnih sodelavcev se je zadnji čas zelo pomnožil. Skoro vsaka številka prinaša na primer slovite Argentinske filme, ki jih piše gospod Franc Dalibor, absolvent trgovske visoke šole v Kölnu, ki živi že precej nad dvajset let v Argentini in je v trgovskih zadevah večkrat prepotoval vso Južno Ameriko, katero tudi izmed vseh Slovencev brez dvoma najbolj pozna. Težko bo dobiti knjigo pisano tudi v kakem tujem jeziku iz katere bi mogli bolj ob kratkem, bolj na globoko in bolj prijetno spoznati živo argentinsko življenje bodisi po mestih, bodisi na deželi. Lepo vrsto prijateljev in sodelavcev imamo v Severni Ameriki, Franciji, Nemčiji, Holandiji in po drugih deželah po katerih žive izseljeni Slovenci, tako da mora že danes seči po Duhovnem življenju kdor hoče količkaj bolj od blizu poznati življenje slovenskih izseljencev. Izmed najnovejših, ki stopajo v vrsto sodelavcev Duhovnega življenja naj omenim Slovenca-učenjaka J u a n a B e n i g a r j a, ki ravno tako že mnogo nad dvajset let živi v Argentini med Indijanci in piše v španskem jeziku o njih učene razprave, Slovenci pa ga niti po imenu ne poznamo. Itd., itd.

Samo po sebi umevno uvaja Duhovno življenje svoje čitatelje tudi v duhovno življenje naših "novih domovin", za kar smo izseljenci posebno poklicani, saj smo navezali z mnogimi glasniki duhovnega življenja po tujih deželah tudi osebne stike.

Mnogih in tako odličnih poljudnih sestankov iz duhovnega življenja slovenske domovine, kakor jih redke dobite tudi po domačih listih in revijah, ki so jih napisali naši najboljši znanstveniki in leposlovci, ni mogoče naštevati. Omenim naj, da je prof. Bednarik iz Gorice objavil v njem med drugim ne samo najboljši marveč kolikor je nam znano tudi doslej e d i n i z a - okroženi in sila zanimivi p o p i s B o v c a in okolice. Pozornost so zbudile kratke in pregledne slike iz slovenske zgodovine iz najstarejših časov do današnjih dni izpod peresa prof. dr. Trdana, ki jih samo radi pomnikanja prestora in obilice gradiva ne moremo tako pogosto prinašati, kakor bi radi in kakor bi bilo treba. Zanimivo je, da je na primer buenosajreščan

Lipetov bič



Letos je bila tista noč, ko so gonili živino v gore, še posebno lepa. Polna luna je svetila in drobne zvezde so migljale na nebu. Komaj se je zmračilo, že je postalo vse živo na vasi. To noč nihče ni spal. Ljudje so odpirali hlevska vrata in še zadnjič krmili živino, da ne bi omagala na dolgi poti v planino. Gospodarji so se pogovarjali z njo in jo božali, kakor bi se za vedno poslavljali od nje. Vsaka hiša je to noč iz reda. Psi lajajo in peten se še zaspano oglašajo. Živina je vznemirjena, počasi se krmi s suho travo, ki ji nič ne diši. Nemirno otepa z repom in komaj čaka kdaj jo spuste z verig.

Končno se prične živina zbirati sredi vasi. Zdaj s tega, zdaj z onega dvorišča pridirja še zakasnel teliček na cesto, se napije v vaškem koritu, potem pa ga uvrstijo v dolgi sprevod, ki je že za odhod pripravljen. In prične se pot naprej, pot v goro, koder je trava sočna, kjer bo živina skozi tri mesece spala pod zvezdnatim nebom in se pasla po zelenih pobočjih.

Preden se je še dvignila luna na nebo, je bila že vsa čreda na poti. Spredaj je hodil pastir Joza, ponosen in dostojanstven kakor kralj na slavnostnem pohodu. Za njim je stopala krava vodnica z zvoncec okoli vratu in je globoko pozvanjala. Za njo se je zvrstila vsa čreda, zvonci so pozvanjali in pastirji so imeli polno dela, skakali so zdaj sem, zdaj tja, da so spravili v vrsto vso to spočito, nepokojno goved, ki se ji je hotelo skakati in divjati po dolgem ujetništvu zimskih mesecev.

Lipe je hodil prav zadaj v sprevodu. Najmlajši je bil med pastirji. Planšarica Cila, ki je že skozi petnajst let hodila s Hodnikovo živino v planino, ga je zbadljivo pobarala:

“Lipe, ali znaš kaj vriskati? Boj se Boga, če ne znaš. Pastir, ki ne zna vriskati, ni pastir.”

Lipe je bil v zadregi. Vriskati je že znal, zdelo se mu je celo, da zna tepo. Toda Bohinjci vse drugače ukajo, ko fantje v dolini. Po bohinjsko Lipe res ni znal. Dolge popoldneve, kadar je bil sam v hosti, se je učil po bohinjsko zaviti, pa ni šlo. Zato tudi zdaj ni upal zavriskati. Pomislil je malo, pa brž uščipnil nazaj: “Ne bom ti posla jemal, Cila. Petnajst let se že dereš po planini. Hripava si kot stara Mišnikova koza. Kar zavriskaj in se poslovi od domače vasi.”

Vsi so se smejali Cili. Lipeta je zaskrbelo. Ni se maral zameriti planšarici. Toda Cila ni bila jezna. Pravi pastir razume šale in se ne meni za negotične zbadljivke. Ustavila se je in zavriskala, da je glasno odmevalo v tiho noč. Stoteren vrisk ji je odjeknil iz vasi nazaj.

Tako se je pomikal sprevod naprej po beli cesti. Že so imeli za seboj domačo vas, zdaj so bili že v Stari Fužini, zdaj že mimo mostu in pri ljubki cerkvi svetega Janeza. Hladno jim je zavelo v obraz. Bili so pri jezeru.

Ai ste že kdaj občudovali Bohinjsko jezero v blesku luninega sija, dragi moji? Lipe ga je zdaj prvič videl ob tem času in pobožna svečanost ga je prevzela. Luna se je dvigala izza gora, zrealila v mirni vodi in drobne zvezde so migotale in se zibale na lahkih valovih. Temina se je ko siva tenčica dvigala iznad jezerske površine in plavala višje in višje, dokler se ni razpršila v dalji. Divji vršaci so kot grozanske pošasti odsevali v temni modrini.

Družba je utihnila. Zdelo se je, da še živina uživa to prečudovito lepoto. Tiho in mirno je stopala po širokem mostu. Vse je bilo nekam svečano. Šele ko so po drugi strani zavili na cesto, je sprevod, živina in ljudje, znova oživel. Pastirji so zopet nagajali planšaricam. Planšarice so se začele znova norčevati iz pastirjev. Joza spredaj pa je glasno zavriskal, da je odmevalo v tiho noč.

Ob koncu jezera se je pričela pot vzpenjati. Višje in višje so stopali. Brez konca in kraja se je vila cesta ko kača v ostrih ovinkih po strmem pobočju. Drevje je metalo pošastne sence preko nje. Ure in ure so že hodili. Že se je zasvetlikalo sredi temnega gozda in Lipe je mislil, da so že vrhu hriba. Pa glej, cesta je znova zavila in zopet so bili sredi gozda in sredi strmine.

Vse bolj počasi je stopal sprevod in vedno bolj tiha je bila družba. Že se je za gorami kazal prvi svit dneva, ko so dospeli vrh pobočja. Tu se je Joza ustavil in za njim ves sprevod. Počili so. Živina je poglela po trati ob cesti in začela trudna prežvekovati. Ljudje so se krepčali od naporne hoje.

Prva zarja je zlačila gore, ko je Joza s čredo prispel na planino. Že se je pokazal sivi Bogatin, široka in ravna cesta je mahoma zavila navzdol in se zlila v eno z drugimi cestami; zdaj so bili mimo pokopališča v dolinici in zdaj je bila tu planina Na Kraju.

Pomolzli so živino, jo napojili in zagnali na bližnje pašnike.

Pastirji in pastirice pa so se porazgubili po planinskih stanovih, starih vojaških barakah, ki so že razpadale. Za silo so jih bili popravili in zdaj so služile pastirjem za domovanje.

Joza in Lipe sta se nastanila v koči pri vodnjaku, ki je stala sredi dolinice in je bila Škantarjeva last.

Joza je skuhal na širokem ognjišču žgancev in zavrel sladkega mleka. Pojedla sta skromen zajtrk, nato pa se je Joza ves ubit vlegel na preprosto ležišče na pogrado in kmalu ga je Lipe slišal, kako glasno smrči.

Lipetu pa se ni dalo, da bi šel počivat. Bil je sicer truden, toda vedel je, da preje ne bo imel miru, dokler ne pregleda vse dolinice.

Zares ga je bilo čudno prevzelo, ko so zavili na planino. Prečuden kraj je bil to, vse drugačen, kakor jih je bil viden do zdaj. Zdelo se mu je, da je zašel v drug svet, v neznano deželo.

Stopal je po cesti nazaj, odkoder je prej dospel sprevod, in se ustavil vrhu klanca.

Pred seboj je gledal razsežno dolinico, ki so jo od vseh strani obdajale gore in jo ko prelepo kraljičino branile pred divjimi burjami in nevihtami. Tam na zahodu se je dvigal stari Bogatin, ves siv, ves gol, pravljичni očak, ki je hranil v sebi ogromne zaklade. Lipe se je začudil. Tako reven je bil, ko ga je gledal pred seboj. Sama skala in gola pečina: kje so tu zakladi?

V kotlini so stale kamenite, napol razdrte kočje. Tej je manjkala streha, oni se je podrla stena, naslonjene na sive pečine so govorile in pripovedovale o težkih časih, ki so nekdanj, — o ni še davno — življali nad to dolinico, o grozni moriji, ki se je podila preko teh skalnatih gorá, in o krvi, ki jo je človeštvo, vse zaslepljeno, prelivalo dolga leta med seboj. Da, svetovna vojna je šele dala življenje tej tihi, prej mrtvi in skoraj nepoznani pokrajini.

Takrat je tiha p̄lanina mahoma oživela. Prišli so vojaki. Na stotine in na tisoče jih je bilo. Ko bi trenil so zrastle iz tal hišice in dolge barake so se razvrstile druga ob drugi, nastale so ceste, široke in trdno zidane, ki so se vile na vse strani po dolini in dalje naprej, više in više po zložnem pobočju sivega očaka Bogatina. preko njegovega prelaza in še naprej in še naprej, notri do Krna. Bataljoni in polki so hodili tod mimo, dolge vrste topov in vozove municije so prevažali preko nje, vse se je zbiralo tu in se odtod odpravljalo v smrt in pogibel.

Vojna je minila in naselbina je razpadla. Mesto je izumrlo. Pokojno, mračno je ležalo zdaj tu pred Lipetom v svitu dneva, kakor da je padlo v zakleti sen. Bog ve, ali bo kdaj vstal junak, ki bo zbudil iz sna to mrtvo, pošastno mesto?

Lipe je stopil preko ceste in zavil po ozki stezi navzdol. Vstopil je v majhen, ograjen prostor. Križ pri križu se je vrstil nad zelenimi rušami. Vojaki, ki so nekdanj trpeli in umirali, so spali zdaj v mirnem okrilju mogočnih gora svoje poslednje, večno spanje.

Pokrižal se je in pod velikim križem sredi pokopališča je zmolil očenaš za duše trpinov, ki tu počivajo. Zares, kako težko je večkrat življenje! Postal je otožen.

Zapustil je pokopališče in stopal nazaj proti kočam. Tudi tam je bilo zdaj vse tiho in mirno. Pastirji so bili za silo uredili v kočah in so zdaj spali na bornih ležiščih ali pa so ležali kar na trati pred njimi in spali. Gore v ozadju so stale neme in veličastne, nad njimi pa se je razpenjalo sinje nebo, jasno, brez najmanjšega oblaka, kakor umito.

Tudi Lipe je odšel v kočo. Spravil se je k Jozi na pograd in se stegnil po slamnatem ležišču. Prečuta noč ga je opominjala. Kmalu je tudi on zaspal.

**
*

Lipe se je pogumno lotil svojega novega posla in se mu hitro privadil. Vsako jutro sta z Jozo vstala že ob prvi zori, si skuhala zajtrk, medtem ko so planšarice molzle krave in nosile toplo spenjeno mleko v sirarno. Nato sta zagnala živino na pašo. Ta pot v jutranji rosi je bila Lipetu vedno najbolj všeč. Gore vsenaokrog so žarele v nevidnem ognju, hladen vetrič je pihal, da so mu lasje plapolali v vetru. V zraku kje se je vozil skovir ali ponošni sokol. Krave so počasi stopale po ozki stezi, zdaj pa zdaj je katera zamukala, zvonci se jim pozvajali in peli svojo posebno planinsko pe-

sem. Včasih je stari Joza zavriskal z razklanim glasom in Lipe, ki je stopal zadaj za živino, mu je odgovarjal z glasom, ki je bil prav tako razklan, ker mu mladost še ni dala polnosti in jasnosti.

Na sočnih pašnikih pod Bogatinom se je čreda ustavila in začela muliti travo. Lipe se je vračal domov, da je pomagal Jozu pri njegovem drugem delu. Zvečer se je živina vračala domov in pastirja sta jo zopet pomolzla ter nesla gosto mleko v sirarno. Včasih, zlasti okoli poldneva, sta bila pastirja prosta. Joza se je takrat navadno zleknil kam v senco in zaspal. Lipe pa ni mogel spati. V teh urah odmora je hodil okoli, preiskoval neznane kraje in gore ter nabiral zdravilna zelišča, ki mu jih je pokazal Joza. Spoznal je sleherno stezo v gorah in za vsako skalo in vsak grmiček je vedel.

Nevihča v gorah.

Tako so potekali dnevi in tedni. Julij je minil in nastopil je avgust. Takrat je pritisnila vročina, kakršne sama Joza ni pomnil. Sonce je žgalo ter ožarevalo sive pečine, ki so izhlapevale nevidni ogenj, da je ozračje kar gorelo. Tedne že ni padlo kapljice dežja in mlake koder so napajali živino, so se začele sušiti. Najprej so se posušile one na višji planini in morali so z živino bolj v dolino, čeprav so to pašo hranili za jesenski čas. Toda tudi spodnje mlaka je bila z vsakim dnem manjša in končno se je še ta posušila.

Ko mrtva je podelala živina po ožganih pašnikih in žalostno mukala.

Nekega dne je Lipe ležal pod staro smreko in naslanjal kolce v mehke mah. Zraven njega je ležal sivec, stari vol. Jezik mu je molel iz presušenega gobca in težko je hropel. Zdaj, zdaj bo poginil, se je zdelo. Lipeta je prevzelo silno usnjenje do uboge živali. Zagledal se mu je v oči in mu govoril:

(Dalje)

Ljubka, Šoril, Gorica:

Beda

Daleč od lepe, zelene vasi
koča uborna samuje.
V njej vse dolge dneve, noči
črna beda donuje...

V izbi, ob stezi, mala zibelka —
v njej grobno dete spi.
Bledi obrazek — bede podoba —
sladko se — sladko smeji...

Drobne ročice dviga iz zibelke:
nekaj, glej, prosi, hoče...
Grabi v praznino: vse sama noč...
zgane, zbudi se, zajoče...

Belim ročicam zdaj je mraz.
Plašno dete drhti...
Ko da ga angeljček je poljubil
tiho spet, tiho zaspi...

Desno: Jezero Inka v visokih Andih blizu znamenitega prelaza Uspallata, ki je tako kričeče nasprotje velemestnega hrušča o katerem govore nadalne slike današnje številke Duhovnega življenja in ki nas nervozne meščane tako zapeljivo vabi k oddihu in pokoju.



Nase slike

Dobra polovica izmed slovenskih izseljencev živi po ameriških velemestih, ki so najpopolnejše nasprotje z našimi mirnimi, pokojnimi in ljubkimi slovenskimi vasicami iz katerih smo izseljenei večinoma prišli.

Kar izseljenca najbolj prevzame, ko stopi na tuja mestna tla, je mrzlično močno nagli in silni promet po teh nepreglednih človeških mravljiščih, promet, ki še neprestano raste in se množi in mestnim očetom po pravici dela sive lase. Kdor ga ni izkusil si velemestnega prometa ne more predstavljati.

Buenosajreščani dobro poznamo zlasti silni večerni promet po nekaterih naših čarobno razsvetljenih ulicah, zlasti Diagonal Norte in Avenida de Mayo, ki tako ogromnega prometa resnično ne morejo več zmagovati.

Razne podzemeljske železnice so sicer zadnji čas po vseh velikih mestih močno razbremenile ulice. Podzemeljske železnice so danes najhitrejše, najcenejše, najvarnejše, najudobnejše in najprijetnejše velemestno prometno sredstvo. Toda promet tako naglo narašča, da ga podzemeljske železnice kljub dolgim vlakom, ki vozijo na vse strani na vsaki dve ali tri minute, ne morejo zadovoljivo rešiti.

Zlasti pereče je prometno vprašanje v največjem mestu sveta New-Yorku. Mislimo na neštete nebotičnike, ki imajo véasih po več prebivalcev kakor jih štejejo večja slovenska mesta! Mislite na reke ljudstva, ki jih nebotičniki zlasti ob gotovih urah bruhajo iz sebe. Mislimo na neverjetno množino avtomobilov v Severni Ameriki! Statistika pove, da pride na vsako družino petih oseb po eno motorno vozilo. Ker so po vsem svetu avtomobili veliko bolj raširjeni po mestih, kakor po deželi, lahko mirno računamo, da prideta v New-Yorku na vsako družino po dva avtomobila. In sedaj si mislite prometno zmedo, kadar je večina teh vozil na cesti!

Buenosajreški mestni očetje rešujejo prometno vprašanje zlasti na ta način, da širijo že zazidane ulice, podirajo cele bloke hiš in gradijo preko njih diagonale, kar je združeno seveda z ogromnimi stroški. Predno namreč začno hiše podirati, jih je treba kupiti in drago plačati, posebno ker gre za stavbe po trgovskih in prometnih centrih, kjer dostikrat že razmeroma majhen prostor pomeni veliko premoženje.

V New-Yorku so se odločili za drugačno rešitev prometnega vprašanja. Začeli so graditi ceste ne samo po zemlji in pod zemljo, ampak tudi nad zemljo, v višini drugega ali tretjega nadstropja ali celo višje.

Iz tega modernega prometnega New-Yorka prinašamo danes našim čitateljem vrsto zanimivih slik.

Izseljenski učitelj Janko Jankovič,
Tucquegnieux MetM, Francija:

Slovenski rudarji v Franciji

Življenje naših rudarjev v Franciji je tako enolično, da je lahko proučiš v treh dneh, če si jih seveda pravilno izbral.

Dvakrat na mesec imamo plačo. Pridi k nam kak petek pred plačilnim dnem in ostani pri nas v soboto, nedeljo in ponedeljek, ki je plačilni dan in hkrati "fajersihlt" kakor naši ljudje še vedno pravijo "delavnikom brez dela", čeprav že leta in leta živijo v Franciji.

Sobota!

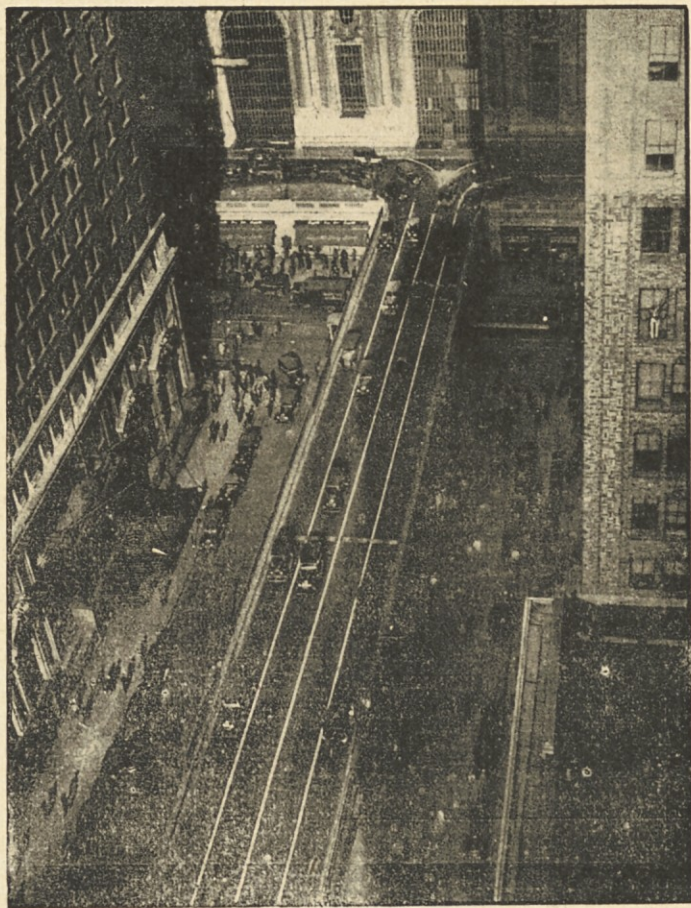
Če hočeš res kaj videti in zvedeti, bo treba vstati kar zgodaj. Že ob petih ali še prej se začno oglašati namreč trdi rudarski koraki, ki v nočni tišini votlo odmevajo po asfaltiranih cestah. V težko kovanih čevljih, rujavih delavnih oblekah, s "cilindri" na glavi in jamskih svetilkah v rokah gredo rudarji "živi v grob", kakor se šaljivo, kadar so dobre volje. Malo govorijo in hitro stopajo, kajti plačani so na akord, od storjenega dela, to je od nakopane rude, zato hitijo, da bi bili prej na mestu.

Nekaterim se ne mudi tako in boljše volje so. To so režisti ali "sihtlonarji", ki so plačani na dan, brez ozira na to, koliko so naredili. Zanje se seveda ni bati, da bodo naredili kaj več, kakor morajo. Nekateri pravijo, da delajo "Herrensiht — gosposki siht". Zaslужijo seveda manj kakor akordisti, po 18 do 24 frankov.

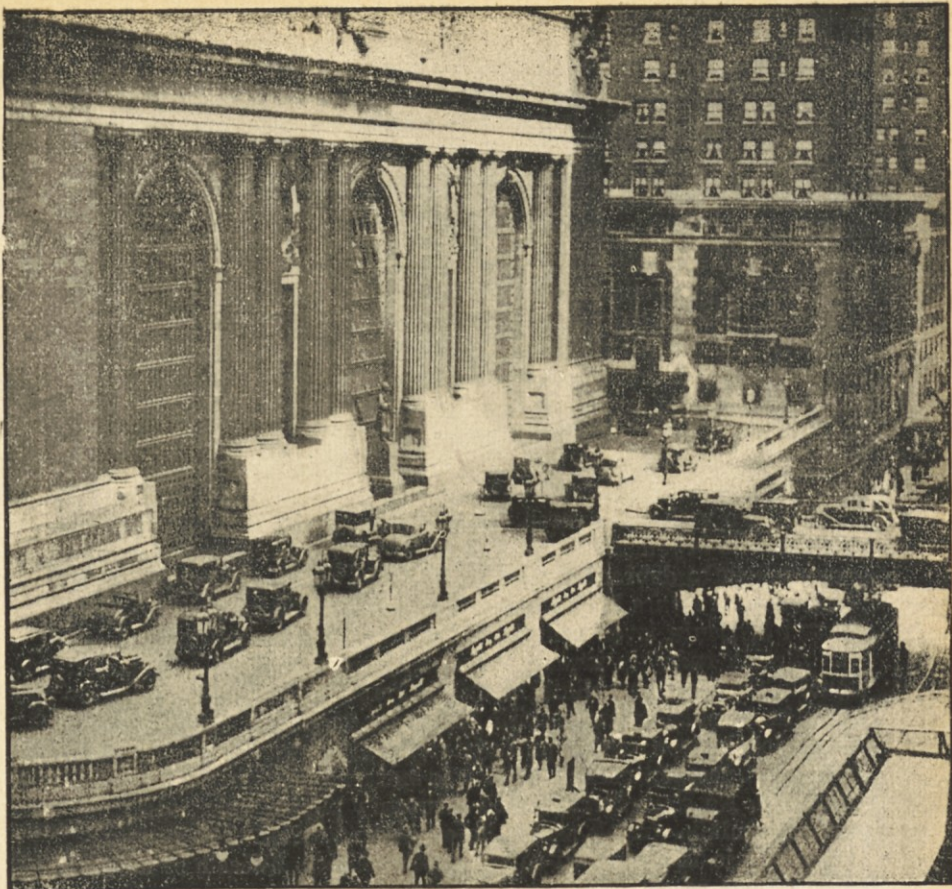
Dolga procesija rudarjev se je zbrala na rudniku od vseh strani. Počasi se dvigajo po železnem stolpu in čakajo, kdaj jih bodo začeli spuščati v jamo. Točno ob šestih se zavrte ogromna kolesa na stolpu, po osem do šestnajst rudarjev stopi v železno košaro ali kletko, vrata se zapro in lift se začne naglo spuščati nizdol. V dobri minuti so dvesto ali tristo metrov globoko pod zemljo.

Tedaj zaživi tudi osrčje zemlje. Ozkotirne električne železnice naglo vozijo rudarje na vse strani, včasih po deset ali še več kilometrov daleč. Od časa do časa se vlak ustavi in ena gruča rudarjev za drugo se odtrga iz vozov in se kar moč naglo razide po nizkih in ozkih strankarskih rovih, ki jim pravimo "Fuchsloch — lisičja luknja" in kjer je treba zagrabititi za sveder in kladiva in krampe in lopate.

Najprej je treba rudo "napraviti", to je nakopati. Kar nikakor ni tako lahko, ruda je namreč navadno zelo trda. Treba jo je nastreliti. Do dva metra dolge jeklene svedre je treba večje zavrtnati vanjo in jo potem razstreliti z dinamitom, ekrazitom ali drugimi še bolj primernimi razstrelili.



Nadzemeljska avtomobilska cesta nad Avenido 14 pred postajo Grand Central. — Ljubka posebnost na sliki je snažilec oken na desnem poslopju, najbrže v devetem nadstropju.



Druga slika nadzemjske avtomobilske ceste pred postajo Grand Central.

Svojčas so s kladivi in rokami zabijali mogočne svedre v trdo ru-do. Danes vrtajo navadno s stroji. Vsak urednik ima namreč dvesto ali tristo ali še več metrov globoko pod zemljo mogočne strojne naprave. Ne samo za vrtanje razstrelilnih lukenj, marveč tudi za električno razsvetljava, za pogon dvigala in električne železnice, za zračenje rogov in za odvajanje odvečne vode, ki se tako globoko pod zemljo vedno zbira in bi lahko delavce v kratkem zalila, če bi je velike črpalne naprave neprestano ne odvajale, dvigale dvesto ali tristo metrov visoko do površja zemlje in jo potem po ceveh ne razpeljevale daleč stran.

Vrtanje razstrelilnih lukenj nikakor ni enostavna stvar, marveč je treba imeti zanjo mnogo izkušenj. Dober miner "naredi" lahko ob istem naporu dvakrat toliko ali še več rude, kakor nevešč delavec.

Nastreljeno rudo je treba sedaj razbiti na manjše kose in naložiti na železne vagončke, ki jih delavci sami potisnejo do večjega rova, deset, dvajset, pa lahko tudi dvesto ali tristo metrov daleč, od koder jih bo potegnil stroj do dvigala, dvigalo jih bo dvignilo na površje, posebne priprave jih bodo razpeljale in prevrnile naravnost v železniške vagone, ki bodo peljali rudo v topilnice in tovarne, včasih po več sto in tudi tisoč kilometrov daleč tudi v Nemčijo, Belgijo, in Luksemburg in tako dalje, največ seveda v čim bližnje francoske tovarne. Nemci izdelujejo iz rude, ki jo dobivajo iz Francije med drugim tudi topove. Bog ve, če ne bodo namerili nekoč prav teh topov za katere so dobili surovine iz Francije, proti domači francoski deželi...

Toda o vseh teh stvareh pišem le mimogrede. Rudniki so precej različno organizirani. Tudi ruda ni po vseh enaka. Ne enako trda, ne enako dobra. O teh rečeh bo treba pisati ob drugi priliki bolj obširno. Danes hočem govoriti le bolj o naših rudarjih in njihovem življenju izven rudnika. Le to naj še omenim, da je delo po železnih rudnikih izredno težko. Največ naših ljudi se namreč muči z razbijanjem velikih in težkih kosov trde in težke železne rude in z nakladanjem razbitih kosov na vagončke. Izredno trdo delo globoko pod zemljo pa daje vsemu njihovemu življenju in mišljenju poseben značaj. Tudi zelo nevarno je delo po železnih rudnikih. Ne sicer zaradi kakih strupenih plinov, kakor delo po premogovnikih, ampak zaradi kosov železne rude, ki se neprenehoma trgajo iz stropa, ki mi bil dovolj očiščen. Včasih se na enkrat odtrga za cel vagon rude in kamenja.

Dalje prihodnjič



Pocitnice na argentinskem kampu

Draga botra!

Prebral sem Vaše pismo, kakor ga lahko na strani Duhovnega življenja prebere vsak kdor hoče, in Vam moram vsaj na kratko odgovoriti, predno nadaljujem s svojim poročilom o počitnicah na argentinskem kampu.

S "prečudnim krakim imenom S. S." me je krstil gospod tiskarski škrat dne tega in tega v buenosajreški tiskarni gospoda A. J. Weissa na Rio Bamba št. 562. Tega imena se bom sedaj držal. Toliko v Vašo vednost, draga botra. Pismo se Vam zdi predolgo? Ševeda je: Naj se opravičim, da nisem pisatelj in da mi je menda spet sam škrat to pismo, ki je hotelo biti skraja kratko in pohlevno, tako množil, da mu še vedno ni videti konca. Imelo ga pa bo, kakor na svetu vsaka stvar.

Kar tiče "gospe", pa res vidim, da sem jo polomil. Tudi poboljšal se bom. Celo predno sem se Vam greha izpovedal sem se še poboljšal, kakor vidite in kakor se spodobi za vsako spoved. Opravičujem se tako, da pravimo po mestih vsaki zgubi "gospa". Še naši kmečki možje štejejo po mestih svoje boljše polovice za gospe, če ne celo za milostljive gospe, kar se mi zdi res smešno. Mislil sem, da bom zato tudi jaz kaj pridobil na veljavi, če Vam gospa pravim. Ker vidim, da sem se urezal, sem se že kar lepo enostavno potuhnil in vrnil h resnično bolj domači dragi botri Mini.

Pač pa ne morem prikriti, da se mi tisto Vaše namigavanje proti koncu pisma zdi nekoliko sumljivo. Botra, le kaj mislite, kakšni lušti so Vas prijeli na stara leta! Kar pustite gospodo pri miru in še za naprej ostanite naša pohlevna botra Mina.

Predno torej nadaljujem s svojim slabim pisanjem o počitnicah na argentinskem kampu, Vas še enkrat prav lepo pozdravljam.

S. S.

Vam se bo čudno zdelo, draga botra, kako bo ena družina oskrbovala toliko živali.

Prvič jih ne oskrbuje družina sama, ker ima don Pedro dvoje ali troje hlapcev in kuharico oziroma deklo. Drugič se pa pasejo in oskrbujejo živali same kakor vedo in znajo. Ker tu ni snega tudi hlevov zanje ni treba. Samo pregnati jih je treba od časa do časa iz staje, ki so jo popasle, v drugo.

Zato tudi estancijska gospodarska poslopja nikakor niso tako velika kakor bi sodil kdo po številu hektarjev. Posebno tudi še, ker je gradbeni material na kampu zelo drag. Slednji kamenček je treba pripeljati namreč po več sto kilometrov daleč, kaj šele druge

gradbene potrebščine. Seveda argentinske estancije spet niso kakšne beračije. Don Pedrova je prav posebno čedna, saj sta v njej stanovala in prakso izvrševala zapored dva zdravnik, predno jo je kupil don Pedro od njunih dedičev.

Ne samo za estancije, marveč za vso pampsko pokrajino se značilni mlini na veter, ki pa ničesar ne meljejo, torej niti niso pravi mlini, ampak samo vodo srkajo iz zemlje. Voda iz stoječih jezer in mlak namreč ni primerna za ljudi. Celo za živali ni najboljše. Pa tudi voda, ki jo potegnejo mlini iz globine 6—10 metrov ni najboljše. Zdrava pravijo da je, ampak okusna ni. Pravijo ji "slana voda" v nasprotju s "sladko" deževnico. Tudi za vsako kuho ni. Ravno tako ne za pranje, ker se ne raztopi v njej ne milo, ne nesnaga. Iz velikih globin, 60—100 metrov, vendar srkajo mlini baje tudi prvovrstno sladko studenčnico.

Razumljivo je, da niso vse estancije enako velike. Slučajno sem se seznanil z gospo, ki je lastnica mnogih estancij, ki pa ne ležijo blizu tod. Ena meri nekaj nad 40.000 ha, druga, ki leži blizu nje pa 11.000 ha. Vendar so estancije nekaterih še mnogo večje. Tudi nekaj naših hrvaških vele-estancijerov imamo v Argentini, še več pa jih je v republiki Čile.

Nikakor bi ne želel, draga botra, da bi bili po moji krivdi na-

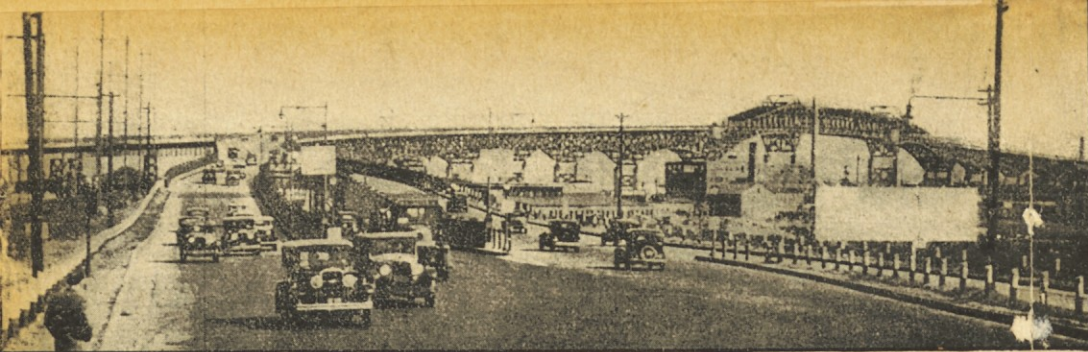


Nadzemeljska avtomobilska cesta križa staro in ozko njujorško ulico v višini četrtega nadstropja.

pačno poučeni o razmerah v Argentini in morda celo vabili naše ljudi sem doli, češ da bodo lahko že po treh ali štirih mesecih tisočhektarski estancijeri, ker je zemlje v Argentini dovolj na razpolago. Počasi, počasi, botra! Res je zemlje v Argentini dovolj in je ta ogromna država za naše domače razmere še nepojmljivo redko naseljena, vendar proste zemlje tudi v Argentini ni nobene več. Pred 60 ali 80 leti ja. Takrat ni zemlja še nič veljala. Včasih jo je bilo treba samo ograditi, pa bi bila Vaša last. Pred 60 leti pa je začela vrednost zemlje naglo rasti. Zgodilo se je da je zemlja za katero je plačal kdo tisoč pesov, bila čez par let vredna milijon pesov. Tudi danes se lahko še zgodi, da v kakšnem bogopozabljenem in odročnem kraju kupi kdo zemljo po razmeroma nizki ceni, pa se naenkrat zmisli bodisi kakšna privatna družba bodisi država, da bo zgradila tam mimo železnice ali ceste. Mogoče je, da bo vsled tega postala Vaša zemlja na enkrat dvakrat, trikrat ali še večkrat več vredna. Vendar s tem nikar ne računajte. Zemlja je danes v Argentini na splošno mnogo predraga, čeprav je padla njena cena po vojski za polovico, poleg tega, da je tudi peso mnogo izgubil na svoji vrednosti.



Nadzemljaska avtomobilska cesta iz srede New-Yorka proti Washingtonu in Filadelfiji.



Nadzemeljska avtomobilska cesta New-Yersey z dohodom in odtokom.

Oprostite, če sem prilil malo čiste vode Vašemu vinu navdušenja za argentinske estancije in estancijere, ki se Vam je vtegnilo zbuditi, ko ste čitali o ogromni argentinski zemlji. Danes je skoro izključeno, da bi si kak naš človek samo s svojim delom v doglednem času prislužil srednje veliko čakro (50—100 ha) srednje rodovitne zemlje, vključeno vsa potrebna poslopja in inventar. Izjema bo menda z državno zemljo v Čaku o čemer sem bral, da bo Duhovno življenje ob svojem času obširneje pisalo, v kratko zasebno pismo pa taki problemi res ne spadajo!

Nekaj posebnega so argentinski najemniki, ki jih tudi nekaj poznam in sem tudi njihove hiše obiskal.

Najemniki argentinske zemlje so na splošno večji gospodje, kakor bi si mislil človek na prvi hip. Seveda pa so spet vsake velikosti in vrste.

Moj dober znanec je na primer don Salvador, tudi Vasco, ki ima v najemu celo estancijo, nad 2.000 ha na katerih pase nekaj nad tisoč svojih lastnih krav in nad 5.000 ovac. Spomladi je imel veliko nesrečo: Vihar, kakor ga že dolgo let ne pomnijo, je zagnal nad tisoč njegovih nekoliko zgodaj ostrizenih ovac v vodo, kjer so poginile vsled mraza.

(Nadaljevanje)

Prof. dr. Franc Jaklič, Ljubljana.

Báraga

Svojim duhovnikom je bil Baraga kot oče. Ko se je l. 1859 Čebulj zglasil pri njem, mu je odvzel večji del prtljage in mu jo je vzlje vsem ugovorom nesel v pristanišče. V Beyfieldu je Čebulj imel eno samo sobico; ko ga je škof obiskal, mu je seveda Čebulj hotel prepustiti posteljo, sam pa leži na tla. Toda Baraga je zahteval, da naj njemu prepusti prostor na tleh. "Vas je treba varovati. Ravnajte se po moji zapovedi, jaz sem Vaš škof!" je odločil in Čebulj je moral leči na posteljo, Baraga pa na gola tla brez blazine, zaviti samo v svoj površnik.

Šele l. 1860 so mu v Saultu postavili lastno hišico, preprosto, leseno in ometano, enonadstropno.

Od l. 1861 do 1865 je bila vojska med južnimi in severnimi deželami Združenih držav in je z njo nastopila tudi silna draginja. Baraga jo je z vsem vikariatom bridko občutil.

Kako malo je Baraga zahteval zase, lepo kaže tale dogodek: L. 1861 je posvetil Francoza Honorata Bouriona. Šele 21 let je imel, pa sila je bila. Pridržal si ga je v Saultu, da bo laglje nadziral njegovo bogoslovno učenje. Vprašal ga je, če želi pri njem imeti hrano. Novomašnik si je seveda predstavljal Baragovo domače življenje vsaj deloma tako, kot so ga imeli francoski škofje, in je ponudbo z veseljem sprejel. Ni vedel, da Baraga že 9 let ni pokusil mesa. En mesec je zdržal, potem se je pa opravičil: "Ni sem takrat pogledal skozi okno in ko sem videl škofa v takem položaju, nisem več mogel zadrževati solz."

V zimi 1861-62 se je bilo dogodilo, kar je Bourion zapisal ob Baragovi smrti: "Kolikokrat je bil po 3 ali 4 dni brez vsake jedi, ko je šel za Indijanci v njih lovišča! Kolikokrat je po 6 ali 7 čevljev debelem snegu potoval 300 ali 400 milj daleč in se je moral po rokah in nogah plaziti čez strme skalnate vrhove okrog Gornjega jezera! Kolikokrat je moral bresti reke in je bil do vratu v vodi,

nato pa moral dalje, ko je od obleke kar teklo! Ne mislite, da je to delal samo v začetku svoje službe ali vsaj dokler je bil še čil in zdrav! Pred 6 leti sem bil duhovnik pri škofijski cerkvi v Sault Ste. Marie. Zima je bila zelo ostra in imeli smo 6 čevljev snega. Skoro iz hiše si nisem upal, tak mraz je bil. Škof je pa vso tisto zimo ostal kvečjemu dva tedna doma. Hodil je od kože do kože in obiskoval Indijance, ki so bili še pogani. Vrnil se je na kratek odmor in po mašno vino, potem se je takoj zopet odpravil proti svojemu novemu misijonskemu kraju, ki je bil daleč od Saulta; pa kadar je šlo za rešitev duš, ni nikoli meril daljave. Več noči je spal na snegu, preden je prišel mednje. Zbral jih je in jim oznanjal blagovest, krstil poglavarja in ves rod in se je zopet vrnil domov, vesel, da je satanu ugrabil toliko plena. Kot na slavnostnem vozu se je škof vrnil v Sault: napol zmrzel je sedel na majhnih nizkih saneh, ki jih je vlekel mršav indijanski pes. Slučajno sem takrat pogledal skozi okno i nko sem videl škofa v takem položaju, nisem več mogel zadrževati solž.55

10. avgusta 1862 je v Trebnjem umrla Baragova sestra Amalija, ki je z molitvijo in s svojo nežno in skrbno sestrijsko ljubeznijo bratu lajšala življenje in nabirala prispevke za indijanske misijone. Njene zasluge zanj in za njegove misijone so nedopovedljive. Tudi ona je ostala, kot brat Friderik, do smrti zavedna Slovenka. Baragov sošolec M. Verne je to še posebej poudaril v Novicah l. 1852 (str. 159): "Vrla rodovina je zavoljo iskrenega rodoljubja častno znana". Poslej je Baraga imel le še malo stika z domovino.

Polagoma je tudi sam začel bolehati na naduhi, ki mu je hojo in pridiganje vedno bolj težila. Vendar ni odnehal in kot že poprej večkrat, ob prostem času v Saultu sam lastnoročno izdeloval cerkvene potrebščine za svoje najnovejše misijone vzhodno od Saulta.

L. 1863 mu je obolel zvesti sluga Gašpar Schulte (Šulte). Baraga si je moral sam kuriti in kuhati, niti cerkovnika ni več imel. Bil je torej škof, saultski župnik, cerkovnik, kuhar in sluga obenem, čeprav je bil že star in bolehen. Na veliki četrtek je moral sveta olja čisto sam posvetiti.

Sault Ste. Marie je zavoljo nastajajočih rudarskih naselbin in župnij na južni obali Gornjega jezera ostajal čedalje bolj v kotu. Prebivalci so bili ubožni in necivilizirani, ni bilo cest ne potov, dočim so po južni obali jezera že več let hiteli poštni vozovi po lepih cestah in so na nekaj krajih bile že izpeljane tudi

železnice. Saultska cerkevica je bila majhna in borna. Zato je Baraga v maju 1866 s papeževim dovoljenjem prenesel škofijski sedež proti zapadu v mesto **Marquette** (Market) Tam so bili pravkar dogradili novo, prostorno in lepo cerkev, posvečeno sv. Petru. Prevzeti pa je moral zanjo ves dolg 14.000 dol., ki ga je do smrti kruto trl. Edini čuhovnik, ki ga je v Marquettu posvetil, je bil Vrtin.

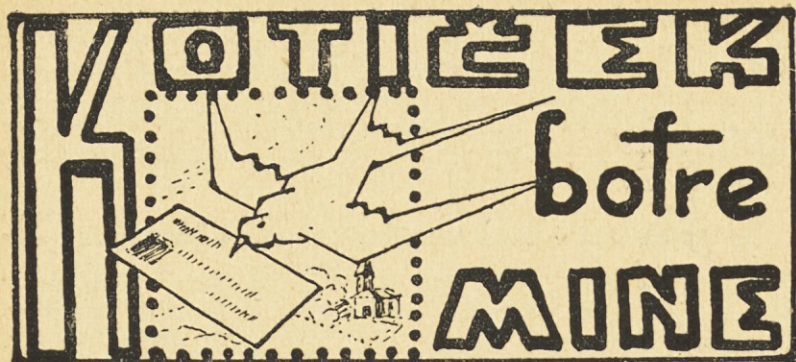
10. Redni škof v Sault Ste. Marie, potem v Marquettu.

Sv. stolica je 23. aprila 1857 povzdignila Gornji Michigan v redno škofijo in jo podredila cincinnatski nadškofiji. Baragovo delovanje je bilo vedno bolj podobno delovanju drugih škofov. Tudi zdaj ni odložil skrbi za dele sosednjih škofij, katere je upravljal. Bridkosti so se mu vedno zopet vračale. "Ves dan sem koval načrt, da se odpovem in vrnem v indijanske misijone. Zgodi se Tvoja volja, gospod Bog!" potoži v dnevniku. In vendar ni bil malodušen človek! Tudi Lavtižar je 11. avgusta 1857 pisal v domovino: "Zares ima preč. škof težko breme, često mora piti iz grenke čaše bridkosti." Verniki in tudi duhovniki so mu jih povzročali. V tolažbo in oporo pa sta mu bila slovenska misijonarja Mrak in zlasti novodošli Čebulj, velenadarjen, vedno vesel v svojem uboštvu in trudu. Lavtižar je odšel za Pircem v Minnesoto, pa je kmalu tam zmrznil; Mrak je pa iz Slovenije pripeljal Ribničana Andolška s seboj. L. 1863 mu je Čebulj pripeljal dijaka Vrtina, ki je za Mrakom postal njegov škofovski naslednik.

V molitvi je Baraga iskal in tudi dobil tolažbe. Dne 12. marca je v Saultu zapisal v dnevnik: "Velika milost, tri polne ure (jutranjega premišljevanja)." Dne 15. aprila pa potoži: "Velika duhovna nesreča davi! Namesto ob 3h sem vstal šele ob 5h, dve uri popolnoma izgubljeni."

(Nadaljevanje)

Handwritten signature or scribble, possibly reading "Marquette" or similar, with a long horizontal flourish underneath.



Dragi S. S.!

Čuden nagovor, kaj ne? Ampak jaz temu nisem kriva. Sami ste se mi tako podpisali v zadnjem pismu in meni zdaj ne preostane drugega, kot da Vas s tem kratkim, prečudno kratkim imenom ogovarjam. No, pa Vam tega kratkega imena preveč ne zamerim. To pa zato, ker je v zameno Vaše pismo bolj dolgo. Pisma sem pa zares vesela. Veliko novega ste nam povedali v njem. Posebno za nas v Evropi, ki živimo v povsem drugačnih razmerah, je bil ta opis koščka življenja v argentinskih pampah zelo zanimiv. Upam, da se boste še večkrat oglasili in nam ravno tako verno opisovali Vaše zanimive doživljaje.

Na urednico Našega mladega rodu se ni treba veliko ozirati. Naj kar godrnja in razgraja. Saj sva dva, jo bova že ugnala.

Tako, dragi S. S., sem Vam kratko odgovorila na Vaše dolgo pismo.

Tako se mi zdi, da mora biti tale Vaša urednica res precej sitna. Vprašate me, če jo poznam. Na žalost Vam moram odgovoriti, da se nisva doslej še nikoli srečali, čeprav mi je pravil zadnjič jeseniški pismočič, da ima ravno isti naslov, kakor jaz. Vi ste kunštni in boste sedaj že znali razrešiti to gananko.

Še nekaj imam na srečo. V svojem pismu me stalno ogovarjate z "gospo" botro. To pa jaz nisem. Jaz sem gorenjska botra in gorenjska botra ni gospa. Morda bom klaj tudi še gospa — nasvetu je vse mogoče — toda potem ne bom več botra. Dokler sem pa botra, nisem gospa. Saj Vas ne nameravam učiti, učenje prepuščam Vaši urednici, ki je učiteljica, jaz sem Vam to povedala le zato, ker mi je nerodno ob tem imenitnem nazivu, ki ga nisem vajena.

In zdaj, dragi S. S., pozdravite vse svoje male znance in prijatelje, ki jih srečavate na svojih potih po Vaši novi domovini, in lepo jih povabite, naj večkrat pišejo Vaši in njihovi

botri Mini.



France Levstik

Pismeno šolo v Našem mladem rodu smo otvorili s Finžgarjevim govorom mladini. V tem govoru pravi Finžgar: "Mladina draga!" Tako je nagovarjal mladino veliki borec za narodne pravice, za lepoto slovenskega jezika, za svobodo in poštenost Fran Levstik. Sem tudi France, žal da nisem tudi še Levstik, ki bi nam bil danes prav tako koristen in potreben kot kedaj."

Iz teh besed vidimo, da Finžgar Levstika močno ceni. Levstik pa tudi res zasluži, da bi ga vsi Slovenci visoko spoštovali in cenili. Seveda moramo človeka poznati, če naj ga spoštujemo. Da bomo tudi mi tega velikega moža poznali in ga potem kakor zasluži cenili, naj bo današnja ura posvečena življenju in delu našega tako zaslužnega pesnika in pisatelja Frana Levstika.

Levstik se je rodil l. 1831. v Retjah pri Velikih Laščah na Dolenjskem. V gimnazijo je hodil v Ljubljani, kjer je že kot dijak zaslovel zaradi svojega jezikoslovnega znanja in je v četrti šoli objavil svojo prvo pesem.

Čista in bogata velikolaška govornica in neumorno proučevanje staroslovenščine in drugih slovanskih jezikov sta dala Levstiku slovenščino tako v oblast, da mu v tem ni vrstnika. Njegove pesmi so po obliki dovršene, njegova proza pa kaže, kako naj pišemo lepo slovenščino. Posebno znane so njegove "Otročje igre v pesem-

cah", čez vse pa "Martin Krpan", ki služi še danes za vzor, kako je treba pisati lepo slovenščino.

Levstik je bil človek dobrega srea, čeprav po vedenju grčast. Ko mu je bilo hudo, se je pridružil deci, ki jo je najbolj ljubil. Pretrpel je mnogo gorja in bede, a nikoli ni tožil, nikoli prosil.

Umril je v Ljubljani l. 1887.

Dete jezdi na kolenu

Skoka, skoka konjič
na polencu,
na kolencu
dete naše daleč jezdi,
pod nebesa k svetli zvezdi.
Zvezde božje se igrajo
in igraje lesketajo;
a pred njimi je danica,
kolovodna predhodnica,

druge naglo vse za njo
sukajo se in teko.
Mesec kiso se drži
ter zabuhel govori:

"Bolno glavo imam,
veš obvezan kimam;
kdo po nebu ropota,
da zaspati mi ne da?"

Preprostega otroka molifev

Jezušček, tam gori
v svojem zlatem dvori
sveti križ držiš,
z angelci sediš.
Prve hlače nosim
in kleče te prosim
zdravja moji mami,

ki me zjutraj dramim,
češe in umiva,
meni srajčko šiva,
sladkih jabolk reže,
rada s kruhom streže,
mleka piti daje,
da ga še ostaje.

LISICA, ZAJEC IN PETELIN

Živela sta lisica in zajec. Lisica je imela ledeno izbico, a zajček lubovo. Pride krasna pomlad in lisici se raztaja izbica, a zajčku ostane po starem. Lisica poprosi zajčka, da bi se pogrela pri njem v izbi, in potem ga spodi.

Zajček odide po poti in zaplače. Srečajo ga psički: "Hev, hev, hev! Zajček, kaj plakaš?"

Zajček odgovori: "Pčakajte, psički! Kaj bi ne plakal? Imel sem lubovo izbico, a lisica ledeno. Poprosila je k meni, a potlej me je pregnala."

"Ne plači, zajček!" reko psi, "mi jo izženeš."

"Ne, ne izženete je!"

"Da, hočemo jo!"

Gredo k izbici: "Hev, hev, hev! Lisica ven!"

A ona s reči: "Ako puhnem doli, če poskočim ven, razletite se v kosih po stezi!"

Psi se ustrašijo in zbeže.

Zajček odide ter plače. Sreča ga medved: "Zakaj plačeš, zajček?"

Zajček reče: "Stoj, medved! Kaj bi ne plakal? Imel sem lubovo izbico, a lisica ledeno; izprosi, da pride k meni, a potem me izžene."

"Ne plakaj, zajček!" tolaži medved, "jaz jo izženem!"

"Ne izženeš je! Psi so jo izganjali, a niso je izgali in tudi ti je ne preženeš."

"Da, hočem jo!"

Gresta h kočici: "Pojdi lisica ven!"

A ona s peči: "Ako puhnem, če poskočim ven, leteli bodo kosci po stezi!"

Medved se ustraši in zbeži.

Zonet odide zajček in plače.

Zonet ore zajček in gorko, gorko plače. Sreča ga petelin s koso: "Krkelili! Kaj ti je, zajček, kaj plakaš?"

"Stoi, petelin! Kako bi ne plakal? Lubovo izbico sem imel, a lisica ledeno. Prosila me je, da sem jo vzel k sebi ter me je izgnala."

"Nič ne dé; pojdeva ter jo spodiva."

Ne, ne spodiš je! Psi so jo izganjali — ne izgnali, medved izganjal — ne izgnal, in tudi ti je ne izženeš."

"Poglejmo!"

Gresta k izbici: "Krkelili! Nesem koso na hrbtu, da lisico pokosim! Pojdi, lisica, ven!"

Ko ona to zasliši, se ustraši: "Počakaj, zdaj se oblačim."

Petelin zopet: "Krkelili! Nesem koso na hrbtu, da lisico pokosim! Pojdi, lisica, ven!"

Ona odgovori: "Kožuh oblačim."

Petelin v tretje reče: "Krkelili! Nesem koso na hrbtu, da lisico pokosim! Pojdi, lisica, ven!"

Lisica zbeži, a on jo mahne s koso ter jame potem z zajčkom složno in prijetno živeti v izbici.

Na pripovedko mi daj naprstek masla.

DOMOTOŽNOST

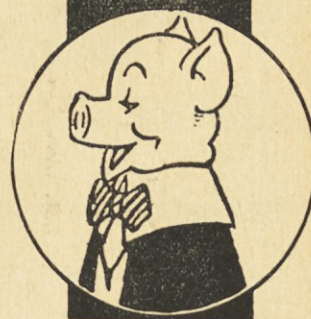
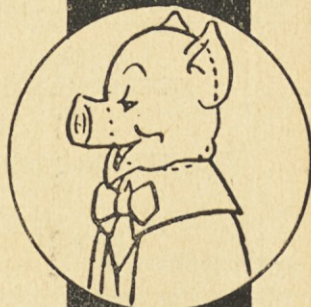
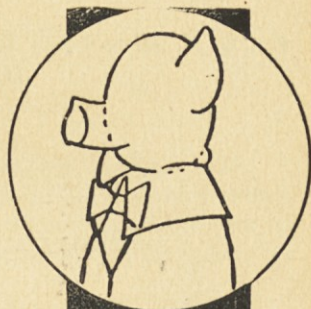
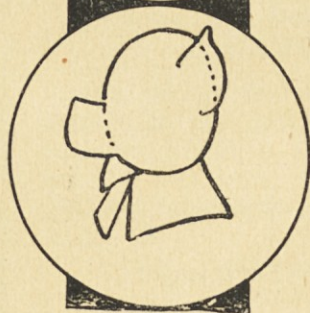
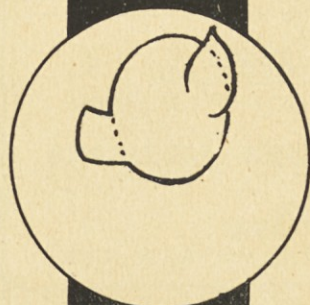
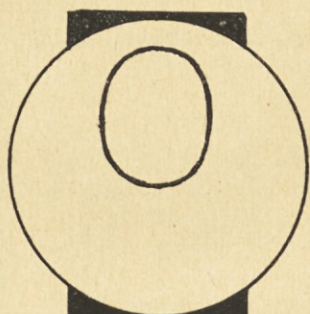
Slovenska zemlja, v tvojo sredo blago,
na hribe tvoje sree mi želi,
kjer pustil družbo sem tovaršev drago,
kjer v zemlji pokopan moj rod leži!

Tam cvetje ziato je mladosti moje;
tam prvič mi gorelo je sree;
tam veselil sem se vrh zemlje svoje,
v domača tla so kapale solzé.



Za naše risarje

S to ljubko predlogo otvarjamo zabavno in poučno risarsko šolo za naše male prijatelje. Poskušajte risati natopčno tako, kakor kažejo naše spodnje slike.



Banco Germánico

DE LA AMERICA DEL SUD

Av. L. N. Alem 150 - BUENOS AIRES - 25 de Mayo 149-59

Predstavnik za celo Južno Ameriko:

PRVE HRVATSKE ŠTEDIONICE - ZAGREB

POŠTANSKE ŠTEDIONICE - BEOGRAD

ZADRUŽNE GOSPODARSKE BANKE - LJUBLJANA

BANCO DI ROMA - GENOVA

Posljite Vaša denarna nakazila v stari kraj, samo tem:
sigurnim potom.

BRZOJAVNO!

Z AVIJONOM!

Z POŠTO!

Naše uradne ure: od 8½ do 7 zvečer; ob sobotah do 12½.

Sigurnost! Brzina! Uslužnost! Poverjenje!

Banque Baruch et Cie.

BANKA JUGOSLOVENSКИH IZSELJENCEV V FRANCИJI,
BELGIJI, HOLANDIJI IN LUKSEMBURGU

15, RUE LAFAYETTE, 15
PARIS, FRANCE

Najhitreje in pod najugodnejšimi pogoji pošilja denar v domovino. Nakažite nam svote, ki jih želite poslati v domovino potom čekov, ki se glasijo na francoske franke in so plačljivi v Parizu, ali na čeke v angleških funtih, plačljive v Londonu.

Velika prodajalnica nogavic

ženskih in moških, ter drugih moških potrebščin, kakor srajce,
naramnice i. t. d.

Blago z a j e m č e n o, c e n e z m e r n e

Priporoča se: Ivan Ribičič

Buenos Aires — ul. FLORIDA 315 — Vhod v subterraneo

Slovenski Tednik

prinaša mnoge dnevne novice iz naše nove in stare domovine, kakor tudi najvažnejše svetovne vesti, in razne socijalne in druge članke. List izhaja že šesto leto in ga izdaja slovenska prosvetna organizacija, urejuje pa Ivan Kacin.

Letno stane \$ 5.— m|n. Za inozemstvo \$ 6.— m|n. Naš naslov je:

Uprava Slovenskega tednika

Añasco 2322.

Buenos Aires, Rep. Argentina.

**ZAVOD NAŠIH ŠOLSKIH
SESTER v ROSARIJU**

calle CORDOBA 1646

sprejema na stanovanje in hrano
deklíce, ki obiskujejo notranjo
ali katerokoli zunanjo šolo.

**ZAVOD
SV. CIRILA IN METODA**

sprejema dečke v popolno varstvo
Obrnite se pisмено ali osebno na:

**ASILO LIPA, VILLA MADERO
C.G.B.A. (Bs. Aires)**

Edina slovenska brivnica na Pa-
ternalu. — Paz Soldá 4979 —
Se priporoča: Leopold Zavrtanik

Slovenska čevljarnica

Paz Soldán 4983

Anton Saksida

NAŠE SESTRE na DOCK SUDU
so otvorile otroški vrtec v ulici
M. E. Estevez 1200, kjer spre-
jemajo otroke od 2 let naprej.
Podučujejo odrasla dekleta v roč-
nih delih, petju in raznih jezikih

Dr. JUAN ANGEL

MARTINOLICH

odvetnik

MONTEVIDEO 481

U. T. 35 - 5223



**VIGILOVE
POVESTICE**

so gotovo najboljše, kar premo-
re Južna Amerika v mladins-
kem slovstvu. Doslej je izšlo 86
povestic, tiskanih na finem pa-
pirju in bogato in res umetniško
ilustriranih. Stanejo samo po de-
set centavov, dobite pa jih v
vsaki knjigarni.

Pri najboljši volji Vam Vaši ne
morejo pisati vseh novic iz do-
mačih krajev, Vi bi pa radi vse
vedeli. Naročite si torej naj-
boljši slovenski dnevnik **SLO-
VENEK** ali najboljši slovenski
tednik **DOMOLJUB**. Naročnina
dnevnika Slovenec mesečno S
4.—, tednika Domoljub letno
\$ 6.— in mesečnika Bogoljub
letno \$ 3.—.

Naročila:

**UPRAVA SLOVENCA, DOMO-
LJUBA IN BOGOLJUBA**

Kopitarjeva ulica 6

LJUBLJANA, Jugoslavija



CERKVENI KOLEDAR

28. april — bela nedelja — ob desetih slovesna sveta maša pred izpostavljenim Najsvetejšim in darovana v spomin zaključka izrednega svetega leta in po papeževem namenu. Popoldne ob štirih pete litanije Matere božje z blagoslovom.

29. april — ponedeljek — spomin svetega mučenca Petra, sina krivoverških staršev; ki se je moral že od svoje mladosti za svojo vero boriti in je tudi še umirajoč mučeniške smrti molil apostolsko vero.

30. april — torek — spomin svete dominikanske redovnice Katarine Sijsenske, nešolane vendar izredno spokorne in vplivne, žene, ki se je med drugim napolila v Avignon na Francosko do papeža Gregorja XI in ga pregovorila, da se je vrnil v rimsko mesto.

1. maj — sredo — spomin svetih apostolov Filipa in Jakoba mlajšega. Jezusovega bratranca, izmed katerih je bil prvi v mestu Hierapolis s kamenjem do smrti pobit zaradi stanovitne vere v Kristusa, drugega pa so peljali vrh templja in ga od tam pahnili nizdol, da se je ubil.

2. maj — četrtek — spomin svetega Atanazija, aleksandrijskega škofa, enega najvnetejših bojevnikov za pravice Cerkve, katerega so mogočni nasprotniki večkrat pregnali iz njegovega škofovskega mesta, in slavnega cerkvenega pisatelja.

3. maj — petek — spomin najdenja svetega križa Kristusovega za časa cesarja Konstantina. Prvi petek meseca maja. Prilika za spoved v petek zjutraj od polosme ure dalje. Kdor bi želel spoved ob drugem času, zlasti v četrtek popoldne in zvečer, naj vpraša preje po telefonu.

4. maj — sobota — spomin svete Monike, matere škofa in slavnega Učenika Cerkve Augustina, sijajen vzgled kaj da premore stanovitna molitev dobre matere, saj slavni svetnik njenim prošnjam pripisuje svojo izpreobrnitev.

5. maj — druga povelikonočna nedelja — slovenske božje službe na Paternalu, Avalos 260, ob navadnem času, to je ob desetih zjutraj in ob štirih popoldne.

Bratje!

Vse, kar je rojeno iz Boga, premaga svet (1). In to je zmaga, ki premaga svet: naša vera. Kdo pa premaga svet, če ne tisti, ki veruje, da je Jezus Sin božji?

Ta je, ki je prišel z vodo in krvjo (2), Jezus Kristus; ne le z vodo, marveč z vodo in krvjo.

In Duh je, ki pričuje (3), kajti Duh je resnica.

Zakaj trije so, ki pričujejo (v nebesih: Oče, Beseda in Sveti Duh; in ti trije so eno. In trije so, ki pričujejo na zemlji (4): Duh in voda (5) in kri (6) in ti trije so eno (7).

Če spreimemo že človeško pričevanje, je božje pričevanje večje; kajti božje pričevanje je v tem, da je pričeval o svojem Sinu.

Kdor veruje v božjega Sina, ima pričevanje v sebi.

Kdor Bogu ne veruje, ga je postavil na lž. ker ni veroval v pričevanje, s katerim je Bog pričeval o svojem Sinu.

(1) Pod besedo "svet" razume sveto pismo večkrat posvetno mišljenje in posvetne skrbi, ki tako rade zaduše v človeško srce vsejano božje besedo, pa tudi Bogu odtušene, grehu in zmotam udane ljudi, ki so po Jezusovih napovedih vedno bili in bodo nasprotni Jezusovim učencem in njihovim naukom in o katerih pravi apostol v istem pismu, par vrstic za našim današnjim besedilom, da vsi tiče v zlu. Malo prej pa pravi o svetu isti evangelist Janez v istem svojem prvem pismu: Ne ljubite sveta, ne tega kar je na svetu. Če kdo ljubi svet, ni v njem Očetove ljubezni (1 Jan 2. 15).

(2) Prišel je "z vodo in krvjo" pomeni, da je bil Jezus Kristus krščen in da je trpel. To naglašava sveti Janez proti krivovercu Cerintu, ki je nastopal za njegovih časov in učlovečenja božjega Sina ni prav umeval. Trdil je namreč, da se je eden izmed odličnih duhov (eonov, angelov), Kristus po imenu, pri Jezusovem krstu v Jordanu združil s človekom Jezusom, pred trpljenjem pa se je zopet ločil od njega.

(3) Od prvega binškočnega praznika naprej Sveti Duh po učeči Cerkvi, ki jo vodi in razsvetljuje, in po milosti, ki jo vliva v srca vernikov, pričuje, da je Jezus Kristus Sin božji in obljubljeni odrešenik.

(4) Besed, ki stoje v oklepaju, takoimenovane Comma Joanneum, ni v najstarejših rokopisih svetega pisma.

(5) Krst v Jordanu, pri katerem je nebeški Oče pričeval, da je Jezus njegov Sin.

(6) Prelita na križu. S krvjo je Jezus Kristus izpričal, da je Mesija, ker se je s smrtjo na križu spolnilo, kar so o njegovi smrti preroki napovedovali.

(7) Ker imajo Sveti Duh, Oče in Sin isto božjo naravo. — Trojno pričevanje: Duha, vode in krvi, se ujema, zato ima po načelu, ki je veljalo med Judi in splošno ob Kristusovem času nesporno dokazano moč, ker pričajo-zanj tri pričé.

CERKVENA KRONIKA

Zakrament svetega zakona sta sklenila Ivanka Štrukelj in Matija Plut pred pričama Matijem Judnič in Marijo Cigoj. Želimo ji-ma vse najboljše!

Zakrament svetega krsta je prejela Elba Nélda Eugenia Pavlin, ki sta ji botrovala Felicita Pavlin de Černe in Valentin Černe in kateri želimo vse najboljše.

Zakrament svetega krsta je prejela Elizabeta Ana Nábergoj, ki sta ji botrovala Marija in Ivan Bratoš. Želimo ji vse najboljše!

Zakrament svetega krsta je prejela Armanda Vida Ručna, ki sta ji botrovala Marija Batič in Alojzij Badalič in kateri ravno tako želimo vse dobro.

APOSTOLSKA DELA

(Nadaljevanje)

Odpluli smo torej iz Troade in smo se peljali naravnost na Samotracijo, prihodnjega dne pa v Neapolo; odondod smo šli v Filipe, (152) ki so prvo mesto macedonske pokrajine, (153) rimska naselbina. V tem mestu smo se mudili nekaj dni. Sobotni dan smo šli izven mestnih vrat k reki, kjer smo mislili, da je molilnica; sédli in govorili ženam, ki so se bile tam zbrale. Poslušala je tudi neka bogaboječa žena iz mesta Tiatire, po imenu Lidija, ki je kupčevala s škrlatom; njej je Gospod odrpl srce, da je pazila na besede Pavlove. Ko je bila s svojo hišo krščena, nas je povabilo z besedami: "Ako ste me spoznali za verno Gospodu, pridite v mojo hišo in tu ostanite." In primorala nas je.

Ker smo nekoč šli v molilnico, nas je pa srečala neka deklica, ki je imela vedežnega duha in je z vedeževanjem donašala veliko dobička svojim gospodarjem. Ta je šla za Pavlom in za nami in je vpila: "Ti ljudje so služabniki Boga najvišjega in vam oznanjajo poč zveličanja!" To je delala mnogo dni. Pavlu je postalo mučno, in obrnivši se je duhu rekel: "Žapovem ti v imenu Jezusa Kristusa, da pojdi od nje!" In odšel je tisti hip. Ko so pa vidali njeni gospodarji, da je zginilo upanje na njihov dobiček, so prijeli Pavla in Sila ter ju vlekli na trg pred gosposko. Ko so ju

(152) Neapola je bilo пристanišče v Macedoniji. Kakih 12 km od ondi je bilo mesto Filipi.

(153) Rimska provincija Macedonija je bila od l. 146 pr. Kr. razdeljena v štiri pokrajine. (Prva, druga, tretja, četrta Macedonija.) Mesto Filipi je bilo v prvi. Od časa cesarja Avgusta je bilo v mestu naseljenih mnogo Rimljanov.

privedli pred poglavarje, so rekli: "Ti ljudje vznemirjajo naše mesto — so namreč Judje — in oznanjajo šege, katerih mi ne smemo sprejeti in ne spolnjevati, ker smo Rimljani." In vzdignila se je proti njima množica, poglavarji pa so ukazali, strgati jima obleko in ju šibati. Zadržali so jima mnogo udarcev, vrgli v ječo in naročili ječarju, naj ju varno straži. Na tako naročilo ju je ta vrgel v najbolj notranjo ječo in jima noge dal v klado.

Okrog polnoči sta Pavel in Sila molila in slavila Boga in jetniki so ju poslušali. Kar nastane velik potres, tako da se je ječa zmajala v temeljih. Na mah so se odprla vsa vrata in vsem so odnehale vezi. Ko se je ječar zbudil in je opazil, da so vrata ječe odprta, je izdril meč in se hotel usmrtiti, ker je mislil, da so jetniki pobegnili. Toda Pavel je zaklicel z močnim glasom: "Nič žalega si ne stori, saj smo vsi tukaj!" Ječar je zahteval luč, planil noter in trepetaje padel pred Pavla in Sila; nato ju je peljal ven in rekel: "Gospoda, kaj mi je storiti, da se zveličam?" Ona pa sta rekla: "Veruj v Gospoda Jezusa in zveličal se boš ti in tvoja hiša." In govorila sta besedo Gospodovo njemu in vsem, ki so bili v njegovi hiši. In vzel ju je s seboj še tisto uro ponoči ter jima izpral rane; in dal se je takoj krstiti on sam in vsi njegovi domači. Peljal ju je v hišo, jima z jedjo postregel in se z vso hišo velesil, da je prejel vero v Boga.

Ko se je zdanilo, so poslali poglavarji sodne sluge z naročilom: "Izpusti ona dva moža!" Ječar je te besede sporočil Pavlu: "Sporočili so poglavarji, da naj vaju izpustim; zdaj torej idita in potujta v miru!" Toda Pavel jim je rekel: "Naju, ki sva Rimljana, so brez sodbe javno šibali in vrgli v ječo, in zdaj naju izganjajo skrivaj? Ne tako; ampak sami naj pridejo in naju odvedejo!" (154) Sluge so sporočili te besede poglavarjem. Ti so se zbali, ko so slišali, da sta Rimljana; prišli so in jima prigovarjali, in ko so ju ven odvedli, so ju prosili, da bi odšla iz mesta. Prišedši iz ječe, sta šla k Lidiji; obiskovala in spodbudila sta brate in nato odšla.

(154) Pavel je molčal, ko so ga šibali, ker je hotel trpeti. Ko pa so ga hoteli na tihem izpustiti, je zahteval zadoščenje v korist dobri stvari. Sramotna kazen, ki je zadela zastopnike Kristusovega nauka, bi pri poganih utegnila zmanjšati njih ugled in jih ovirati pri nadaljnjem delu.

Franc Krašovec v naši revijici priobči o pisatelju Mešku vrsto zanimivih dejstev, ki slovenski javnosti, doslej še niso bila znana, tako na primer, da so prestavljene njegove knjige že doslej na 21 različnih tujih jezikov, celo v albanščino in litavščino, dočim so prinesli veliki buenosajreški listi že prav veliko njegovih prestav. Nekaj posebnega so nadalje Debevčevi sestavki, na primer o umetnosti in življenju, ali o Danteju (dr. Debevec je naš najboljši danteolog), itd.

Zveze po daljnih deželah živečih in tako številnih slovenskih izseljencev z njihovo domovino so še danes neodpušljivo rahle, česar je kriva tako domovina, kakor sami mi izseljenci, v našo lastno skupno škodo. Ni čuda, če so se slovenski izseljenci ravno zato, ker niso živeli z njenim duhovnim življenjem, ker svoje domovine ne poznajo in ker se domovina do zadnjega časa ni skoro prav nič zanje brigala, mnogo hitreje in v mnogo večji meri kakor sinovi tujih narodov, izgubljali v tujem morju, kar nikakor ne more biti vseeno ne domovini, ne izseljencem, o čemer je Duhovno življenje temljiteje razpravljalo o priliki zadnje izseljenske nedelje v razpravi o slovenskih izseljenskih problemih. Ravno to duhovno vez med izseljenci in domovino, čim bolj živo in čim bolj popolno pa hoče tvoriti naše Duhovno življenje, po katerem naj se duhovno življenje domovine čim bolj pristno in nepotvorjeno, preliva v duše izseljencev in po katerem naj tudi domovina čim bolj neposredno spozna življenje, čuvstvovanje, hotenje, veselje in žalost in trpljenje svojih po vseh deželah sveta razkropljenih otrok, ker bo mogla samo takrat čutiti z njimi če jih bo resnično poznala.

Povdariti je treba, da je zrasla revijica iz svoje lastne moči, iz neutešnega hrepenenja po duhovnem življenju, ki vendarle polje tudi še po dušah mnogih naših izseljencev, in iz želje po čim ožji in čim pristnejši zvezi z domovino. V žalostnih današnjih razmerah je moral biti vendar njen začetek čudno skromen, kakor je danes čudno uboga ogromna večina slovenskih izseljencev. Toda skoro od številke se je večala in boljšala. Enajsta številka je zrasla na štiri strani, številka 59 pa jih je imela že 36. Doslej je izšlo vseh številk 87, med njimi ena na stotih straneh, dočim jih imajo običajno po 32. Od januarja do aprila letošnjega leta je izšla revijica na 536 straneh. oBdočnost ji je torej zagotovljena.

Se to za sklep, da danes mnogo slovenskih izseljencev tudi te nizke naročnine ne zmore, posebno kar jih je brez posla in in slovenska izseljenska mladina med katero bi revijico zaradi njene mladinske priloge posebno radi spravili. Uprava je žrtvovala v ta namen kolikor je mogla, toda potrebe so prevelike. Osnoval se je zato tiskovnik sklad Duhovnega življenja, ki plačuje naročnino za brezposelne, slovenske šolske tečaje in za bolnice po katerih se redno zdravijo Slovenci. Za ta sklad so zbrali slovenski izseljenci doslej \$ 196.50 oziroma z vsemi darovi v blagajno lista vred celo \$ 397.80, kar je gotovo lepa svota, posebno če pomislimo, da je bila zbrana skoro izključno po centavih, vendar še daleč ne zadostja za vse zgoraj imenovane potrebe.

Ker nimamo za seboj nobenih fondov, se mora nositi revijica samo z naročnino. Čim več naročnikov, toliko boljša in morda tudi cenejša bo lahko. Današnje številke smo natisnili 3.000 izvodov. Nekaterim jo pošiljamo tudi na ogled v spremstvu še kakšne dosedanje številke iz naše založbe. Vljudno prosimo, naj si obe številki dobro ogledata in čimprej plačajo malenkostno naročnino, če jim bo list všeč, na kar bodo revijico redno prejeli.

Način, kako je najboljšo nakazati naročnino iz posameznih držav, je

obširno razložen na notranji strani ovitka katerekoli številke Duhovnega življenja, izvzemši današnje, in prosimo, naj se ga vsi točno drže.

Naročniki iz Severne Amerike nam najenostavneje nakažejo naročnino v čerkih The Chase National Bank of The City of New-York, ki ima svoje podružnice po vseh večjih severoameriških mestih. Čeki naj se glase na upravo Duhovnega življenja Buenos Aires, Argentina.

Katerim bi list proti pričakovanju ne bil všeč, jih nujno prosimo, naj ga čimprej spravijo nazaj v kuverto, napišejo nanjo samo: ne sprejemem ali no accepto ali retour, brez kakega novega naslova in brez nove znamke, in ga vržejo v poštni nabiralnik, pa jih ne bomo več nadlegovali z njim. Sprejemati list, ki ga ne mislijo plačati, bi bilo nepošteno.

Nujno prosimo vse naročnike, ki nam še niso poravnali naročnine, da jo poravnajo nemudoma, čimprej, *š e d a n e s*, ker bodo jutri najbrže že spet pozabili na svojo razmeroma lahko dolžnost, ki pa pomeni za nas biti ali ne biti.

Posebno nujno prosimo za poravnavo naročnine naše naročnike v inozemstvu, zlasti v Jugoslaviji, ki so doslej s plačili daleč najbolj zaostali. Nekateri nam pišejo, da jugoslovanski dinarji preračunani v ameriški denar tako malo veljajo, da se jih ne splača pošiljati tako daleč. Mi jim odgovarjamo, da danes za Din 70.— v Argentini znatno več kupimo, kakor bi kupili že primer v Ljubljani. Ravno tako moramo ponoviti, da lista nikomur ne moremo pošiljati zastoj.

Založništvo, uredništvo in uprava

DUHOVNEGA ŽIVLJENJA

Avalos 250 — Buenos Aires, Argentina

SLOVENSKE KNJIGE

Vse naše čitatelje ponovno opozarjamo na naš oglas na straneh 498 in 499 Duhovnega življenja z bogatim seznamom slovenskih knjig, ki jih nudimo po neverjetno nizkih cenah in jih pošiljamo tudi po pošti in sicer pri naročilu nad \$ 5.— priporočeno, ne da bi računali posebno poštno, sicer pa se treba poslati za poštnino in zavojnino 10% vrednosti.

Slovenska knjižnica

Avalos 250

Buenos Aires.